

עפ"ת (חיפה) 56275-03-24 - מיכאל קפליוש נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 56275-03-24 - מיכאל קפליוש נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 56275-03-24

מיכאל קפליוש

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[28.06.2024]

כבוד השופט אינאס סלאמה

ע"י ב"כ עוה"ד יואב קיץ

פסק דין

1. לפניי ערעור על הכרעת דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה מיום 3.1.2024 וכן על גזר הדין שניתן על ידו (ביום 14.2.2024) בנב"א 4332-07-21. במסגרת הכרעת הדין, הורשע המערער בעבירות של נהיגה בקלות ראש, עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה"), סטייה מנתיב נסיעה - עבירה לפי תקנה 40(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "התקנות"), התנהגות הגורמת נזק לרכוש - עבירה לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות וסעיף 38(2) לפקודה, ונהיגה בשכרות - עבירה לפי סעיף 39א + 62(ד) + 64ב(א)(3) לפקודה. 2. לאחר הרשעתו בדין, הושתו על המערער העונשים הבאים: קנס בסך ₪ 2,500, פסילה בפועל של רישיון הנהיגה לתקופה של 36 חודשים (בניכוי 6 חודשי פסילה מנהלית ופסילה עד תום ההליכים), פסילה על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים ומאסר על תנאי של 4 חודשים למשך 3 שנים, שלא יעבור עבירה של נהיגה בשכרות, נהיגה תחת השפעת אלכוהול או נהיגה בפסילה.

רקע והשתלשלות ההליך בבית המשפט קמא

3. בכתב האישום שהוגש נגד המערער נטען, כי בתאריך 28.5.2021, סמוך לשעה 15:30, נהג המערער ברכב פרטי מסוג דאצ'יה (להלן: "הרכב") ברחוב בלפור בחיפה. זאת, עשה המערער כשהוא שיכור, כך שבבדיקת אוויר נשוף שנערכה לו נמצא ריכוז של 1,226 מק"ג אלכוהול בליטר אחד של אוויר נשוף. נטען, כי הכביש במקום תקין, דו סטרי, נתיב לכל כיוון, מופרד בקו הפרדה רצוף. המערער נהג רכבו בקלות ראש, בכך שבהיותו שיכור סטה מנתיב נסיעתו ופגע בעמוד תאורה (להלן: "התאונה"). כתוצאה מהתאונה נגרם נזק לרכב ולעמוד התאורה.

4. לאחר שהמערער כפר בעובדות כתב האישום, נשמעו ראיות הצדדים. תחילה, נשמעו ראיות התביעה, ובסיומן טען המערער כי אין עליו להשיב לאשמה. בית המשפט קמא, לאחר שקיבל את תגובת המאשימה, דחה בהחלטתו מיום 18.9.2023 את טענתו זו של המערער (להלן: "החלטת הביניים"). לאחר דחיית הטענה, נשמעה, במסגרת פרשת ההגנה, עדותו של המערער, ובהמשך ניתנה הכרעת דינו של בית המשפט כאמור לעיל.
- יצוין, כי הערעור שלפניי מופנה אף כנגד החלטת הביניים.
5. כאן אציין, כי בבסיס החלטת הביניים, קביעת בית המשפט קמא כי במסגרת דו"ח הפעולה (1/ת) שערכה השוטרת רס"פ שרי כהן (להלן: "השוטרת"), שהגיעה למקום התאונה ופגשה במערער ("הנהג המעורב בתאונה"), מסר לה האחרון, כי "נרדם ואיבד שליטה על הרכב וכתוצאה מכך פגע בעמוד...". די באמור, כך לפי בית המשפט קמא, כדי "לבסס, ברמה הנדרשת בשלב זה, את עובדת נהיגתו של [המערער] ברכב". משכך, גם אם לא ניתן להוכיח את נהיגתו באמצעות ראיות ישירות, הרי מכח חזקת הבעלות, "הוא יכול להיחשב כאחראי לעבירות שנעברו ברכב, לרבות לתאונה". בית המשפט קמא לא הרחיב מעבר לאמור, ועבר לשמוע את פרשת ההגנה.
6. בהכרעת הדין, התייחס בית המשפט קמא ביתר הרחבה לגדר המחלוקת בין הצדדים ולראיות שנפרשו לפניו. גרסת המערער שבבסיס המחלוקת היא, כי אינו זוכר כלל אם הייתה תאונה אם לאו, וכן כי לא הוכח שהוא זה שנהג ברכב. לטענתו, אחר נהג ברכב וברח מהמקום. עוד לטענת המערער, אין לתת אמון בבדיקת הינשוף לנוכח כשל בבדיקת התקינות היומית (פער בין הריכוז בתעודת הבלון לבין בדיקת הכיול), וממילא המערער שתה אלכוהול לאחר התאונה ובטרם הגעת השוטרים. עוד נטען, כי היה על השוטרת לתעד את המפגש עם המערער באמצעות מצלמת הגוף, ובכל מקרה אין "דבר מה נוסף" שיחזק את "הודאתו".
- בהכרעת דין מנומקת ומפורטת, דחה בית המשפט קמא את טענות המערער, תוך שמצא כמהימנה את עדותה של השוטרת וכן את עדותו של המתנדב מחמוד רמחי, אותן ראה כמשתלבות במסמכים שערכו. בית המשפט קמא קבע, כי לאחר שבחן את עדותה של השוטרת אל מול המסמכים שערכה, דבריה בחקירה נגדית והשתלבותם בעדות העדים האחרים, כמו גם התרשמותו הבלתי אמצעית מעדותה, הגיע למסקנה כי ניתן לסמוך על דבריה ברמה הנדרשת ולקבוע ממצאים על סמך עדותה. הוא הדין באשר לעדותו של המתנדב רמחי שנלווה אל השוטרת. לעומת זאת, בית המשפט קמא קבע כי עדותו של המערער, בניגוד לעדויות התביעה, "לא הותירה רושם מהימן וזאת בלשון המעטה". נקבע, כי הוכח שהמערער הוא שנהג ברכב והיה בו לבדו. מעבר לכך, קביעת נהיגתו ברכב "מחויבת גם מכח חזקת הבעלות". עוד קבע בית המשפט קמא, כי אין באי איתור המודיעה על התאונה משום מחדל חקירתי, וכי אף הוכח שבדיקת המערער במכשיר הינשוף נעשתה באופן תקין, ע"י מפעיל מיומן, במכשיר שעבר בבדיקות וכיול כנדרש. תמצית הטענות בערעור

7. בערעור שלפניי, מלין המערער תחילה על דחיית הטענה שאין להשיב לאשמה. לפי המערער, הטענה נדחתה רק על סמך דו"ח השוטר שהגיעה למקום התאונה. אלא שמדובר באמרה של אדם (המערער) "שנמצא תחת הרעלת אלכוהול כבדה ביותר", לכן לא ניתן היה לבסס קביעה לכאורה על סמך ראיה זו בלבד, אלא אם הוחלט להרשיעו מראש "בכל מחיר".

לגופה של הכרעת הדין, טוען המערער, כי הרשעתו "מבוססת ברובה על אמינותה של אותה השוטר", אלא שהיה נדרש "דבר מה נוסף" כדי לתמוך בהודאה של המערער שנמסרה לשוטר. זאת ועוד, נטען כי אמרתו של המערער אינה חופשית ומרצון, שכן מצבו הקוגניטיבי לא אפשר לו להביע את רצונו ולהתבטא באופן חופשי. עוד נטען, כי לא נשללה האפשרות של טעות מצדה של השוטר במיוחד שהיא "כבר עשתה מספר טעויות". נטען גם לנתק בשרשרת הראיות ואף לקיומו של תרחיש חלופי, כפי שטען המערער במסגרת פרשת ההגנה, לפיו, אדם אחר עמו שתי אלכוהול, שהיה שיכור גם הוא, הציע למערער להסיעו ברכבו של המערער הביתה, והוא זה שנהג וגרם לתאונה.

8. אשר לגזר הדין, נטען כי המאשימה לא עתרה בבית המשפט קמא להטיל על המערער עונש של מאסר בפועל, וזאת אך ורק כדי להימנע משליחתו לקבלת תסקיר שירות מבחן, ובכך להביא בסופו של יום כי יוטלו עליו אך ורק רכיבים עונשיים שלא כוללים בתוכם אף רכיב שיקומי. המערער טוען, כי הוא "נהג משאית במקצוע, פסילת רישיון לשלוש שנים פוגעת באופן בלתי מידתי במשפחתו".

המערער עתר לקצר את תקופת הפסילה בפועל "עד לתקופה מינימלית ביותר, וזאת על חשבון הוספת רכיבים שיקומיים מתאימים".

9. בדיון לפניי חזר ב"כ המערער על טיעוניו והדגיש, בין היתר, כי המערער נחקר רק פעם אחת וכי אף אחד "לא זימן אותו [כדי] לקבל את גרסתו". מדובר בהרשעה על כך שהמערער "כביכול הודה לשוטר שהוא נהג אך כמובן מצלמת הגוף לא עבדה על מנת להתרשם במה שהוא אמר". הסנגור המשיך וטען, כי "אין משמעות בעצם לגרסה שהוא מסר כשכמות האלכוהול היא כה גבוהה בגופו".

הסנגור ביקש לעשות הבחנה בין הרשעה על פי חזקת הבעלות כשמדובר בדו"ח מצלמה, לבין הרשעה כאמור שמחייבת "יסוד עובדתי" של נהיגה, וכאשר "אף אחד לא ראה את הנהיגה" של המערער, כשמהצד האחר, "היו אלף ואחת אפשרויות למאשימה להגיע לנהג האמיתי".

עמדת המשיבה

10. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור, תוך שהדגישה את העובדה כי ככלל "ערכאת הערעור לא תתערב בממצאי מהימנות וקביעות שבעובדה". בכגון דא, הוסיף ב"כ המשיבה, כי "מרבית טענות חברי מתייחסות בדיוק להקשר זה". נטען עוד, כי גרסתה של השוטר נתמכת בראיה חיצונית שהיא "חזקת הבעלות" וכי גרסתו הכבושה של המערער מגיעה אף לכדי "סיוע".

דיון והכרעה

11. לאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים בדיון לפניי, ולאחר שעיינתי בהודעת הערעור על צרופותיה, כמו גם בתיק של בית המשפט קמא, נחה דעתי כי דין הערעור להידחות.
12. מן המפורסמות, כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי מהימנות ועובדה של הערכאה הדיונית. התערבות זו, שמורה למקרים חריגים שאין ענייננו נמנה עליהם. זאת, "לאור יכולת הערכאה הדיונית להתרשם באופן ישיר ובלתי אמצעי מהצדדים, ראיותיהם והעדויות מטעמם..." (ע"פ 7162/19 ראש נ' מדינת ישראל, פסקה 15, (3.1.2021)). [להלן: "עניין ראש"].
13. ממצאיו העובדתיים של בית המשפט קמא מבוססים היטב בענייננו ועולים בקנה אחד עם הראיות והעדויות שנפרשו לפניו. בהכרעת דין מנומקת ומפורטת כדבעי, התייחס בית המשפט קמא לכלל טענותיו של המערער, כפי שאלה באו לידי ביטוי הן לפניו והן בהודעת הערעור כאן. בית המשפט קמא בחן גם את הטענות לעניין "מחדלי החקירה", בכל הנוגע לאי צירוף סרטונים של מצלמת הגוף ולעניין אי איתורה של המודיעה על התאונה. בית המשפט קמא, לאור התרשמותו הבלתי אמצעית, קיבל את גרסתה של השוטרת והגיע למסקנה כי ניתן לבסס עליה ממצאים מרשימים. נקבע גם, כי דבריה מחוזקים בדבריהם של המתנדב רמחי, של מפעיל מכשיר הינשוף ואף בדבריו של המערער עצמו. בית המשפט קמא שוכנע, כי אין בתהיות שהעלה הסנגור בחקירתה הנגדית של השוטרת כדי לפגוע במהימנותה.
- עוד קבע בית המשפט קמא כאמור, כי עדותו של המתנדב רמחי מחזקת את עדותה של השוטרת, שכן עדותו הייתה משלימה לעדותה והמסמכים שערכה ולא סתרה אותה בשום שלב.
14. ודוק, המדובר בממצאי עובדה אותם קבע בית המשפט קמא על סמך התרשמותו מעדויותיהם של השוטרת והמתנדב. בקביעת ממצאים כאמור, ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב, אלא מקום שמסקנות הערכאה הדיונית "אינן מתקבלות על הדעת, לוקות בטעויות גסות, או מתעלמות מגורמים רלוונטיים שהיו עשויים לשנות את התוצאה" (ראו, מיני רבים, ע"פ 10432/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (18.6.2007)).
- אין לומר כי קביעותיו של בית המשפט קמא ומסקנותיו, חוסות תחת אחת החלופות הנ"ל.
15. לאחר שעיינתי בעדויות של העדים שהעידו לפני בית המשפט קמא ונתתי דעתי לראיות שהונחו לפניו, לא מצאתי כי יש מקום להתערב בממצאי מהימנות ועובדה שקבע בית משפט קמא. בכגון דא, לא מצאתי כי קביעותיו אלה מנותקות מהעדויות או כי מדובר בקביעות שאינן מתקבלות על הדעת ושאינן עולות בקנה אחד עם אשר הובא בפניו.

16. זאת ועוד, מצאתי לקבל את קביעתו של בית המשפט קמא לענין עדותו של החוקר שגבה את הודעת המערער במשטרה, לפיה, "לו היה מתרשם כי הנאשם [המערער - א' ס'] אינו מתפקד היה מסיים את העדות במהרה". בית המשפט קבע כי תשובותיו של המערער, "הגיוניות, אינן מלמדות על העדר יכולת לתקשר או לבסס מחשבה מושכלת...". קביעה זו מקובלת עליי. לציין, כי הודעתו של המערער נגבתה בחלוף למעלה משלוש שעות לאחר התאונה (ראו ההודעה ת/6).

17. אף לענין בדיקת השכרות, קביעותיו של בית המשפט קמא בדין יסודן. כך לענין הקביעה כי בדיקת הכיול התבצעה מבלי שניתק קשר העין עם המערער; כך לענין וידוא הזמנים כנדרש מול השוטרת, ובהמשך על ידי המפעיל בעצמו; וכך גם לענין הקביעה כי בדיקות הכיול שערך המפעיל אינן חורגות מהוראות התקנות (וראו ההסבר של בית המשפט קמא בעמ' 36 להכרעת הדין, שורות 24-31).

18. אשר לגרסתו של המערער, בית המשפט קמא בחן בפירוט את עדותו, תוך שנתן דעתו להודעתו במשטרה וקבע, כי עדותו זו, "בניגוד לעדויות תביעה, לא הותירה רושם מהימן וזאת בלשון המעטה" (ההדגשה אינה במקור - א' ס'). בית המשפט קמא זקף לחובתו של המערער את העובדה כי העלה גרסה כבושה "ללא הסבר סביר מדוע העלה אותה רק בשלב זה". נקבע עוד, כי המערער "נתפס בסתירות רבות אם בין דבריו בבית המשפט לדבריו במשטרה... ואם בין דבריו בבית המשפט עצמו...". גרסתו של המערער, להתרשמותו של בית המשפט קמא, "אינה הגיונית ואינה קוהרנטית" ועל כן היא נדחתה "בשתי ידיים", תוך העדפת גרסתו באירוע ובעת החקירה.

גם כאן, לא מצאתי כי נפלה שגגה תחת ידו של בית המשפט קמא, שמסקנתו מבוססת על התרשמותו הבלתי אמצעית מהמערער. אף לא מצאתי כי נפל פגם בקביעתו "מעבר לדרוש", כי נהיגת המערער ברכב "מחויבת גם מחזקת הבעלות ולכל הפחות יש בה כדי לחזק את הראיות בדבר נהיגתו של הנאשם [המערער] בעת התאונה". בכגון דא, אין לומר כי העלאת גרסה מאוחרת לענין נהיגתו של אחר ברכב, מבלי לספק פרטים באשר לזהותו של אותו אחר, די בה כדי להרים את הנטל הרובץ על המערער מכח חזקת הבעלות.

19. בענין מחדלי חקירה, דובר רבות על כך, כי קיומם של מחדלים כאלה או אחרים אינו מוביל בהכרח ובאופן אוטומטי לזיכוי של נאשם. הכל תלוי במהותם של המחדלים ובאופן השפעתם והשלכותיהם על הגנתו של הנאשם. בחינת מחדלי חקירה נעשית בשים לב למכלול הראיות, כשבית המשפט אמור לשאול את עצמו האם בשקלול כל הראיות והמחדלים, עדיין מונחת בפניו תשתית ראייתית מספקת להוכחת האשמה מעל לכל ספק סביר. נקבע, כי "נפקותו של המחדל תלויה בתשתית הראייתית הפוזיטיבית הספציפית שהציגה התביעה, מחד, ובספקות הספציפיים אותם מעורר הנאשם, מאידך" (ע"פ 10735/04 גולדמן נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (20.2.2006)). ראו גם האמור בענין ראש, פסקה 16, כי "על מנת לבסס ספק סביר ולהביא לזיכוי של המערער נדרש מחדל מהותי המקפח את הגנתו והיורד לשורש הענין".

בעניינו, לא מצאתי כי בית המשפט קמא שגה בקביעתו, לפיה, אין במחדלים אותם טען המערער, "אם בכלל ניתן לכנותם מחדלים חקירתיים", כלשונו של בית המשפט קמא, כדי להחליש את ראיות התביעה. קביעה זו מקובלת עליי, הן לגבי אי איתור המודיעה והן באשר לסרטונים ממצלמות הגוף.

20. בעניין זה ובבחינת למעלה מהצורך אציין, כי אין על המאשימה להביא בפני בית המשפט את כל הראיות האפשריות, ודי בהבאת הראיות שיאפשרו לבית המשפט לקבוע את הממצאים על פיהם. אמנם על המאשימה לספק גם ראיות שיש בהן לסייע להגנתו של הנאשם העומד לדין, זאת במסגרת חובתה לשקוד בסבירות על איסוף הראיות, אך בנסיבות עניינינו, ובשים לב לתשתית שנפרשה לפני בית המשפט קמא, איני סבור כי הגנתו של המערער קופחה, וזה הוא הרי המבחן הדרוש לעניין.
21. לאחר שבחנתי אפוא את כל טענותיו של המערער ולאחר שעיינתי בעצמי בראיות שהונחו לפני בית המשפט קמא, הכל כפי שתואר בהרחבה לעיל, נחה דעתי כי אין מקום ועילה להתערב בהכרעת דינו של בית המשפט קמא, אשר מבוססת גם על התרשמות ישירה ובלתי אמצעית מהעדים שהעידו בפניו.
22. להשלמת התמונה יצוין, שאף לגבי דחיית הטענה כי אין להשיב לאשמה, דין הערעור להידחות. כידוע, על מנת לקבל טענה כגון דא, על בית המשפט להשתכנע כי בתום פרשת התביעה, אין בראיות שהונחו לפניו ולו הוכחה לכאורה לאשמה המיוחסת לנאשם בכתב האישום. בשלב זה, די לה לתביעה אם הניחה לפני בית המשפט ראיות "בסיסיות" ו"דלות" להוכחת יסודות העבירה, "ודי בקיומה של מערכת ראיות ראשונית, המעבירה את הנטל של הבאת הראיות של שכם הנאשם" (ראו ע"פ 141/84 מדינת ישראל נ' טובול, פ"ד ל"ט(3) 596, 607 (1985)).
- בעניינינו, המסד הראייתי הלכאורי שהונח לפני בית המשפט קמא בתום פרשת התביעה, יש בו יותר מאשר תשתית ראייתית דלה להוכחת יסודות העבירות המיוחסות למערער. די אם נפנה לדו"ח הפעולה של השוטרת (ת/1), בו מודה המערער כי נהג, לדו"ח של המתנדב ולתוצאות בדיקת הינשוף. כל אלה היה בהם כדי לספק הוכחה לכאורה כי המערער נהג ברכב וכי עשה זאת בהיותו שיכור, עוד לפני שבית המשפט נדרש לקבוע ממצאי מהימנות ועובדה, בשלב הכרעת הדין. לא מצאתי אפוא מקום להתערב בהחלטת הביניים.
23. אשר לערעור על גזר הדין, הלכה פסוקה היא כי ערכאת הערעור לא תתערב בחומרת העונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא רק במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה וממתחם העונש ההולם. אל לה לעררכאת הערעור להמיר שיקול דעתה של הערכאה הדיונית, בשיקול דעתה שלה לעניין העונש, אלא רק בנסיבות חריגות בהן ניתן להצביע על טעות מהותית ובולטת שנפלה בגזר הדין או שהעונש חורג באופן קיצוני מרמת הענישה הנוהגת בנסיבות דומות (ראו, מיני רבים, ע"פ 258/17 פלאח נ' מדינת ישראל (10.8.2017); ע"פ 8057-16 שטרימר נ' מדינת ישראל (9.8.2017); ע"פ 10166/09 פלוני נ' מדינת ישראל (10.11.2010)).
- המקרה דנן אינו נמנה על אותם מקרים אשר מצדיקים התערבות בגזר הדין, ומשכך דין הערעור גם בעניין זה להידחות. ודוק, בגין העבירה של נהיגה בשכרות מתחייבת פסילת חובה בת 24 חודשים. נהיגת רכב עם כמות כה גבוהה של אלכוהול, כבעניינינו, טומנת בחובה פוטנציאל סיכון אדיר, ורק במזל התאונה הסתיימה מבלי שנגרמו פגיעות בגוף לעוברי דרך אחרים.
- גזר דינו של בית המשפט קמא הלך עקב בצד אגודל לאורך אבני הדרך שהוצבו במתווה הבניית שיקול הדעת השיפוטי, ולקח בחשבון את כל השיקולים הצריכים לעניין, לרבות נסיבותיו האישיות של המערער והנסיבות האחרות שאינן קשורות בביצוע העבירה. קביעת המתחם והעונש בתוכו, עולים בקנה אחד עם נסיבות התיק ועם מדיניות הענישה הנוהגת, ואין להתערב בהם.
- סוף דבר
24. השורה התחתונה מכל האמור, היא שדין הערעור להידחות, על שני חלקיו. פועל יוצא מכך, שעיקוב ביצוע עונש הפסילה מגיע לסיומו. יחד עם זאת, לפני משורת הדין ועל מנת לאפשר מסירת פסק הדין לצדדים וכן "זמן להתארגנות" למערער כפי שביקש בא כוחו, עיכוב הביצוע יעמוד על כנו עד ליום 1.8.2024 בשעה 12:00.
- יובהר, כי עד למועד האמור, וככל שלא עשה זאת, על המערער להפקיד את רישיונו - גם אם פקע תוקפו - במזכירות בית המשפט, ואם אין בידו רישיון נהיגה עליו להפקיד תצהיר ערוך כדין.
- ב"כ המערער מתבקש למסור תוכן פסק הדין, לרבות הקביעה לעניין פקיעת עיכוב הביצוע, למערער ולהודיע על כך לבית המשפט בכתב בתוך 14 יום.
25. המזכירות תשלח עותק פסק הדין לב"כ הצדדים ולמערער עצמו ותניח התיק לעיוני בתוך 14 יום או עם קבלת הודעת הסנגור.
- ניתן היום, כ"ב סיוון תשפ"ד, 28 יוני 2024, בהעדר הצדדים, בהסכמה.